

Izhaja drugo soboto
vsakega mesca
Uredništvo in upravn.:
Dunaj XVI/2,
Neulerchenfelderstrasse 21.
Inserati se sprejemajo
in pocieni zaračunajo.
Rokopisi se ne vračajo.

GLASNIK

Naročnina:
Za Avstrijo celo leto K 1.50
Za inozemstvo „ „ K 2.—
Posamezne številke h 10.
Odprte reklamacije so
poštne proste.
Poštno-hran konto: 88.153.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Št. 3.

Ljubljana, dne 13. marca 1909.

II. leto.

„Naša zveza“ I. 1908.

Leto 1908 mirno zaznamujemo kot tako, v katerem je zopet lepo napredovala naša „Zveza.“ Zdatno je poskočilo število članov, ravnotako pa tudi dohodki in pa stroški. Organizacija krščanskega tobačnega delavstva je činitelj, ki ga tobačna režija ne more in ne sme več prezirati.

Na razvoj je ugodno vplival „Zvezin“ občen zbor, ki se je vršil prve dni meseca januarja, na katerem se je razpravljalo o važnih življenjskih vprašanjih naše „Zveze“. Odkar se je decembra 1906 sklenila krepkejša „Zvezina“ centralizacija, je poskočilo tako število članov kakor tudi ono krajnih skupin, seveda so se pa pomnožili tudi „Zvezini“ posli. Neobhodno potrebno je bilo, da so se vredili prispevki, kar je uvidel tudi občen zbor. Zvišanje prispevkov je omogočilo, da se je povečalo strokovno glasilo, da izhaja nemško dvakrat mesečno, in da se izdaja tudi lastno slovensko strokovno glasilo. Samoobsebi umevno tudi ostali sklepi niso ostali brez pomena na nadaljnji razvoj „Zveze“.

„Zveza“ je napredovala. Tega ne more nihče tajiti. Popolnoma pa nismo zadovoljni z napredkom. Ako primerjamo število organiziranih — približno 5000 — s številom zaposlenega tobačnega delavstva, izprevidimo, da se mora še veliko storiti. Seveda se moramo ozirati na težave, ki jih imamo pri agitaciji. Narodni moment ovira velikrat uspešno agitacijo. Saj pripada tobačno delavstvo vsem narodom. To ne ovira le agitacije, marveč otežkoči tudi upravo. Tiskovine se morajo natisniti v raznih jezikih, navajamo kot zgled, da so izšla naša pravila in druge tiskovine v petih jezikih, dopisavati se mora v več jezikih, kar je tudi zvezano s težavami. Vkljub temu imamo poleg nemških krajnih skupin tudi eno slovensko in dve italijanski. Upamo, da premagamo še druge težkoče in da še bolj razširimo organizacijo.

Blagajniške razmere naše „Zveze“ niso tako zadovoljive, kakor njen napredek. Dasi so se povišali prispevki, se premoženje ne množi tako, kakor bi bilo želeli; kar je razumno, ker dobi blagajna od vsakega prispevka le tri vinarje.

Čutimo se dolžne, da ob tej priliko opozarjamo, da se bo moral prihodnji občni zbor pečati s to zadevo. Na neugodno blagajniško stanje je vplivalo seveda tudi skrajno neugodno bolniško stanje I. 1908., ki je povzročalo visoke izdatke, nimamo po nikakih garancij, da bo zdravstveno stanje v prihodnje ugodnejše.

Na gospodarskem polju je naša „Zveza“ marljivo delovala, ne brez uspeha. Glede na napredek na tem polju so naši člani poučeni kakor tudi o korakih, ki jih je glede na to storilo „Zvezino“ vodstvo.

„Zveza“ je odposlala 27. marca 1908 deputacijo glavnemu ravnateljstvu, ki jo je spremljalo več poslancev. Naši člani in poslanci so imeli priliko, da so ponovili glavnemu ravnatelju že večkrat stavljene zahteve, ki so jih obširno utemeljevali, obenem so se pa poučili o stališču, ki je zavzema glavno ravnateljstvo. Razgovor z glavnim ravnateljem ni ostal brez uspešen, kar dokazujejo pridobitve, ki so se uveljavile začetkom I. 1909. Zahteve so se ponovile v spomenici, ki jo je izročilo posebno odposlaništvo 8. oktobra 1908 glavnemu ravnateljstvu.

Nastop za nočne čuvaje in delovodje po „Zvezi“ je imel zaželen uspeh.

Seveda niso še izpolnjene vse želje tobačnega delavstva, organizacija in člani so zato dolžni, da delujejo neumorno na izboljšanje delovnega razmerja.

Ne smemo prezreti stremljenj naše organizacije glede na končno vreditev penzij. Dasi smo na to opozorili glavno ravnateljstvo, sta za to nastopila 17. decembra 1908 pri finančnem ministrstvu poslanca Kunschak in Anderle, dne 7. januarja 1909 pa posebno odposlaništvo. O uspehu deputacije smo že svojčas poročali.

Volitve v bolniške odbore po posameznih tvornicah so pokazale, da so znatno poskočili naši glasovi, pridobili smo tudi nekaj mandatorov.

Tajnik Ullreich je zastopal „Zvezo“ pri prvi mednarodni konferenci krščanskih strokovnih društev v Curihi.

Na „Zvezine“ stroške je bil en član odposlan v socialno delavsko šolo na Dunaju.

Pravno varstvo je podelila „Zveza“ trem članom, vselej z dobrim uspehom. Več prošnji

za pravno varstvo se je odklonilo, ker niso spadale v delokrog „Zveze“ glede na podelitev pravnega varstva. Opozarjamo, da se pravno varstvo deli v slučajih, ki so utemeljeni v službenem in v delovnem razmerju. Odklanjati se morajo tudi slučajji, ako ni upati na dovoljen uspeh.

Tajništvo je dobilo 528 dopisov, razposlalo jih je 726, skupno torej 1254 pisem, v katere pa niso všteta ona, ki se tičejo listov. V posameznih slučajih je mnogokrat posredovala „Zveza“ kakor tudi posamezne krajne skupine, kar je našim članom znano.

Ker je organizacija napredovala, in so se pomnožila pisarniška dela, poslov tajništva ni mogla več zmagati ena oseba. Nastavljena je bila za to koncem 1 1908. še ena pisarniška moč. —

Iz sledečih števil je razviden razvoj naše organizacije 31. decembra 1908.

Pregled članov:

Število članov 1. januarja 1908.	3310
Vstopilo	1779
	<u>5089</u>
Izstopilo 385	
Umrlo 29	<u>414</u>
	Ostane . 4675
Člani	336
Članice	4339
	<u>Skupaj . 4675</u>

Število krajin skupin se je pomnožilo od 14 na 15.

Koncem decembra 1907 je delalo po tobačnih tvornicah 38.337 oseb, krščansko organiziranega je torej 12:1 odstotek vsega delavstva.

Blagajniško poročilo.

Dohodki:

187.630 prispevkov à 24 v	K 45.031.20	
28.353 „ „ 20 „	5 670.60	K 50.701.80
1.779 vpisnine à 40 v		711.60
Obresti		230.89
Strokovna glasila		154.20
Drugi dohodki		145.36
	Vsota dohodkov	K 51.943.85
	Saldo 1. januarja 1908	<u>7.420.63</u>
		K 59.364.48

Stroški

za podpore:		
Bolniška podpora	K 24.631.97	
Porodniška podpora	3.007.92	
Mrtvaščina	150.—	K 27.789.89
za izobrazbo:		
Strokovni listi	K 3.785.23	
Knjige, brožure itd	180.02	3.975.15
za upravo:		
a) Stvarni	K 2.502.54	
b) Osební	2.529.55	5.032.08
ostali:		
Obresti krajin skupinam	K 5.172.04	
Delegacije, seje itd.	1.190.93	
Agitacija	876.02	
Strokovna komisija	806.42	
Razno	292.03	8.337.44
	Vsi izdatki	K 45.134.56
	Saldo 31. decembra 1908	<u>14.229.92</u>
		K 59.364.48

Premoženjski izkaz:

Gotovina	K 455.98	
Mestna osr. hranilnica	7.732.43	
Občinska hranilnica XVII.	4.736.63	
Poštna hranilnica	1.304.88	K 14.229.92
Vrednost pisarnične opreme		1.549.76
Blagajn. stanje krajin skupin 31. dec. 1908		<u>5 631.76</u>

Celotno premoženje K 21.411.44

Izdatki centrale v odstotkih:

Podpora	61.6 odstotkov
Izobrazba	8.8 „
Stvarna uprava	5.5 „
Osebná uprava	5.6 „
Krajin skupinam	11.5 „
Delegacije, seje itd.	2.7 „
Agitacija	1.9 „
Strokovna komisija	1.8 „
Razni izdatki	0.6 „
	<u>100.0 odstotkov</u>

Od skupnih prejemkov odpada:

Podpore	53.6 odstotkov
Izobrazbo	7.7 „
Stvarno upravo	4.8 „
Osebná upravo	5.5 „
Krajin skupinam	10.0 „
Agitacija	1.7 „
Delegaciji, seje itd.	2.3 „
Strokovna komisija	1.5 „
Razno	0.6 „
Pomnožilo premoženja	13.1 „
	<u>100.0 odstotkov</u>

Na vsakega člana pride:

Za podpore	K 5.94
„ izobrazbo	0.85
„ upravne stroške	1.08
„ druge izdatke	1.78
	<u>Skupaj K 9.65</u>

Na vsak prispevek, ki znaša poprečno 23.5 v, pride:

Za podpore	12.8 vin.
„ izobrazbo	1.8 „
„ upravo	2.2 „
„ odstotke krajin skupinam	2.3 „
„ delegacije in seje	0.5 „
„ agitacije	0.4 „
„ strokovno komisijo	0.3 „
„ razne izdatke	0.1 „
„ zvišanje blagajne	3.1 „
	<u>Skupaj 23.5 vin.</u>

Od vseh prispevkov dobe 61 odstotkov vseh izdatkov zopet člani sami nazaj. Nad polovico vseh dohodkov, 53 odstotkov, se porabi za podpore, kar doseže le malo organizacij.

Vseh podpor se je izdalo leta 1907 16.260.24 K, l. 1908 pa 27.925.53 K, poskočile so toraj podpore za 11.665.29 K.

Razvoj naše Zveze kaže sledeča preglednica.

Leto	Krajna skupina	Število članov	Dohodki	Stroški	Premoženje
1904	1	330	4.543.65	2.418.38	2.125.27
1905	2	639	5.401.91	3.987.18	3.050.84
1906	9	1901	13.901.10	10.845.23	5.625.27
1907	14	3310	31.955.80	20.050.13	10.411.75
1908	16	4675	51.943.85	45.134.56	21.411.44

Vseh listov se je natisnilo:

„Fachblatt der Tabakarbeiter“	79.150	izvodov
„Glasnik“	10.400	„
„La squilla“	38.300	„
Skupaj 127.850 izvodov		

Obračun listov je sledeč.

Prejemki:

Naročnina in prodaja posamnih izvodov	K	96-40
Inserati	„	55-—
Ostali	„	2-80
Iz zvezine blagajne	„	3631-03
Vsota K 3785-23		

Stroški:

„Fachblatt der Tabakarbeiter“:		
Tiskarna	K	1912-55
Ekspedicija	„	345 22
Drugi stroški	„	167 52
K 2425-29		
„Glasnik“:		
Redakcija	K	140-—
Tiskarna	„	407-03
„ 547 03		
„La squilla“, naročnina	„	812 91
Vsota K 3785-23		

Krajne skupine.

Želeti bi bilo točnejših poročil od nekatereh krajin skupin. Odgovori na vprašalne pole namreč dokazujejo, da se med letom ni vse tako točno zapisavalo, kakor bi bilo to želeti. To se nanaša osobito na mlajše krajne skupine, a se bo še gotovo izboljšalo. Za leto 1908 pride v poštev le 15 krajin skupin, ker krajna skupina Rovigno še ni všteta.

Shodov so priredile krajne skupine 86, sej 124, drugačnih prireditev 9. V šestih tvornicah so bili izvoljeni, „Zvezini“ člani v tvorniški bolniški odbor, v šestih so pa bili imenovani.

Pravno varstvo se je podelilo v osmih slučajih, štirikrat uspešno, štirikrat brezuspešno. Pravni sveti so se podali, oziroma se je zanje posredovalo 24 krat.

Izredne podpore so se podelile v osmih slučajih, in sicer K 135-64.

Nejasni so podatki glede na razširjenje delavskega časopisa. Pri dveh krajin skupinah nismo dobili nikakih podatkov, dasi natančno znamo, da dobiva ena krajna skupina več izvodov „Christlichsocialer Arbeiterzeitung“. Po ostalih nemških krajin skupinah je razširjen naveden list tedensko s 75 izvodi in je list razširjen v 236 izvodih. Več krajin skupin dobiva tudi „Der christliche Gewerkschaftler“. Med listi, ki so razširjeni po naših krajin skupinah, navajamo še „Reichspost“, „Warnsdorfer Hausblätter“, „Mähr. schlesische Post“, „Arbeiterstimme“, „Neue Zeitung“.

Krajna skupina Bavč je prispevala za delegacijo nekega tovariša k dunajski socialni šoli K 20.

Krajna skupina Švac je priredila dva socialna poučna tečaja. Žal, da je to edina krajna skupina, ki je morala poročati o takem tečaju.

Blagajniško stanje krajin skupin je znašalo 31. decembra 1908. K 5631-76.

Naslovi krajin skupin.

Bauč: Anastasia Pretsch, Herrengasse 34;
Fürstenfeld: Ferdinand Stessl, Übersbachgasse 77;
Hainburg: Josef Höchstätter, Landstr. 293;
Hallaj: Julie Hochbrucker, per adresse Friedrich Wüstrich;
Celovec: Mici Ruttner, Neue Weltg. 7;
Ljubljana: Mici Blejec,
Landskron: Anna Richter, Teichgasse 34;
Linz: Karl Kastner, Lustenau 310;
Rovigno: Marko Privileggio, k. k. Tabakfabrik;
Sacco: Giulio Ravagni, Sacco;
Schwaz: Thomas Steinacher, Kirschenallee 473;
Sternberg: Emilie Till, Römerstadterstr. 39;
Dunaj-Ottakring: Josef Wasserböck, 16. Bez., Thaliastrasse 123;
Dunaj-Rennweg: Amalie Masaček, 11. Bez., Hauptstrasse 37;
Cvitava: Marie Treitner, Milzgasse 198.

* * *

Kakor je vesela slika, ki jo obrazvija poročilo o delovanju naše „Zveze“, preostaja le še veliko dela. „Kdor počiva, nazaduje“, pač velja osobito za vsako organizacijo. Če označujemo l. 1908. za leto napredka, mora biti to še prav l. 1909. Veselo znamenje je, da je že prekoračeno 5000 članov. Neumorna agitacija je potrebna ne le po centrali in po vodstvih krajin skupin marveč tudi po posameznih članih.

Nekatere agitatorske dolžnosti je dozdej naša „Zveza“ odnosno krajne skupine, premalo uvaževala. Opozarjamo na agitacijo od hiše do hiše in socialno poučne tečaje, ki so za bodočnost organizacije življenjska potrebščina. Tudi na celo vrsto drugih stvari se ni dovolj oziralo.

Letos se bo morala obračati pozornost osobito na konference, ki se dozdej niso mogle vršiti, a težkoče ne smejo zavirati izvršitve. Važno vlogo igra denarno vprašanje, ker so krajne skupine precej oddaljene, a dobiti se mora i tu izhod.

Navedene številke tudi najbolje ovržejo bajke, ki jih razširjajo o naši zvezi naši ljubezni nasprotniki socialni demokrati. Razumemo, zakaj nas sovražijo. Ves boj nas pa ne bo in nas ne sme ovirati, da še nadalje in še bolj vneto delamo, kakor smo delali dozdej.

Tudi peta številka socialnodemokratskega glasila napoveduje nam vojsko: „Boj voditeljem“, kar nas seveda ne bo oviralo na nadaljnjem delu.

Boj voditeljem bo seveda tudi zvesto vodi „Tobačni Delavec“. Rdeče socialnodemokratsko glasilo bo napadalo Moškerca in gotovo tudi še opisalo, da včasih med govorom nerodno agira z rokami in da rad pije mleko. Gostinčarju bodo očitali hišo, ki jo sam plačuje, dr. Kreku, da kadi smodke in včasih celo veržinke, Čatarju, da stanuje na Glincah,

Savenzu, da pripada trnovski župniji, prof. Jarcu, zakaj da je profesor, dr. Peganu, kako da se upa imeti odvetniško pisarno. Lepa muzika osebnih napadov bo polnila predale „Tobačnega Delavca“, mi se bomo pa smejali onemogli jezi in divjosti socialnodemokraških butcev in macafur.

Tobačni monopol l. 1907.

Število delavstva tobačne režije se je znižalo l. 1907. za 531 oseb in je bilo po tobačnih tvornicah 33.748 delavk, 4589 delavcev, skupaj 38.337. Pri tobačnih nakupnih uradih 958 delavk, 434 delavcev, skupaj 1392, v prodajalnih tobačnih skladiščih pa 32 delavk, 144 delavcev, skupaj 176. Tobačni monopol daje torej zaslužka 39.905 osebam. Stalno nameščeno je bilo 4287 delavcev in 33.377 delavk, začasno 880 delavcev in 1361 delavk.

Delo sta zapustili l. 1907 2202 osebi, in sicer je prostovoljno izstopilo 533, kazensko odpuščenih je bilo 29, v invalidno stanje je prestopilo 288, 42 oseb je zapustilo delo pred dopolnjenim 10 letom, umrlo je 380 oseb.

V primeri z l. 1906. je zapustilo delo 543 oseb več kakor l. 1906., in sicer z ozirom na začasno ureditev pokojnin.

Na posamezne oddelke odpade:

Izdelovanje smodk	22.603	delavcev
Izdelovanje cigaret	7.128	"
Izdelovanje tobaka	3.630	"
Izdelovanje klobas	185	"
Izdelovanje duhana	119	"
Izdelovanje škatelj	445	"
Delavnice	788	"
Ostala dela	5.007	"

Zanimivo je, da se je znižalo število pri cigaretah vposlenih oseb l. 1907. za 475 oseb, in sicer za to, ker se je pomnožilo izdelovanje cigaret po strojih.

Povprečni zaslužek za posamezno osebo je znašal l. 1907. K 613, medtem ko je znašal l. 1906. K 575 64. Povprečno pride na posameznika več 37 K 36 h, ali 6·4 %. Vse plače so znašale 24,353.908 K, za 1,180.976 K več kakor l. 1906.

Povprečno je zaslužil delavec tedensko 16·62, 62 vinarjev več kakor l. 1906., delavka pa 12·49 K, za 71 vinarjev več kakor l. 1906.

Plače po posameznih tvornicah so razvidne iz sledeče razpredelnice:

Kraj	Tedensko plač. delav. delavci-delavke		Dninarji delavci delavke		Geding delavci delavke	
Hajnburg	25·35	14·50	16·32	12·19	23·15	14·22
Stein	19·71	17·50	16·08	13·46	19·28	14·87
Dunaj-Ottakr.	28·01	21·00	21·36	17·25	23·74	18·33
Dunaj-Rennw.	28·04	21·00	21·55	16·30	29·28	17·52
Linc	23·72	17·50	16·98	14·39	22·14	14·73
Halajm	22·02	15·50	14·83	11·09	18·28	13·27
Fürstenfeld	18·89	13·50	13·18	11·60	19·80	11·73
Celovec	18·56	14·00	13·61	11·97	18·78	12·69

Ljubljana	21·99	14·49	15·11	11·57	24·54	14·16
Rovinj	19·45	13·59	13·41	10·39	17·13	11·20
Sacco	19·22	13·63	13·28	9·62	20·25	11·85
Švac	21·15	14·55	14·34	11·68	18·85	13·13
Budjejevice	19·75	14·51	12·81	10·98	17·43	12·16
Joachimsthal	18·47	14·50	14·60	11·99	17·69	12·77
Landskron	17·12	14·00	11·75	11·08	16·52	11·49
Pisek	17·43	12·50	13·10	10·04	—	10·47
Sedletz	23·02	14·50	14·39	12·08	20·23	12·89
Tabor	20·66	13·46	13·21	11·63	17·84	11·76
Tachau	17·40	12·00	13·50	10·45	17·34	10·17
Bautsch	17·96	14·00	12·57	10·54	15·62	11·95
Göding	20·13	14·50	13·08	11·08	19·58	12·16
Iglava	19·52	13·50	12·19	10·62	19·08	11·75
Novi Jičin	20·35	14·00	12·66	11·14	18·62	12·28
Sternberg	17·75	14·01	13·01	11·52	21·46	13·12
Cvitavo	20·75	14·90	12·63	12·49	17·40	12·52
Jagielnica	17·28	11·00	8·61	6·58	12·59	8·55
Krakovo	19·73	15·00	13·23	10·82	23·87	15·21
Monastereyska	18·03	11·77	11·00	7·12	14·99	10·27
Winniki	18·14	13·76	10·65	9·78	16·39	11·78
Zablotov	16·65	12·50	9·46	7·28	12·43	10·38

Povprečno 20·77 14·40 13·40 10·77 19·96 12·67

Povprečni zaslužek pri uradih za nakup tobaka je znašal za tedenske dninarje 17 59, za dnevne dninarje 11 10 K, za dninarice 6 79 K, za moški geding 11 09 K, za ženski geding 10 09 K.

Povprečno se je delalo po tobačnih tvornicah l. 1907. 296 dni in tedensko 50·3 ure.

Najvišja povprečna plača je pri kartonaži, najnižja v skupini ostalih del.

Ljubljanska kršč. - socialna delavska organizacija.

Krščansko-socialni delavci in delavke ljubljanski.

Opozarjamo Vas, da bo v nedeljo, dne 21. marca, ob četrti na 10. dopoldne v prostorih S. K. S. Z. občni zbor „Slovenskega katoliškega delavskega društva“, na katerem imajo samoobsebi umevno glasovalno in sklepajočo pravico le društveni člani. Ob 10. dopoldne pa priredi „Slovensko katoliško delavsko društvo“ v S. K. S. Z. političen delavski shod za ljubljansko krščansko socialno delavstvo, na katerega vabimo krščansko socialne delavke in delavce. Prosimo, naj se agitira za obilno udeležbo.

Naznanjamo nadalje, da priredi „Slovensko katoliško delavsko društvo“ nadalje v nedeljo, 4. aprila t. l. političen delavski shod v S. K. S. Z., na katerega so povabljeni krščansko-socialni delavci in delavke. Tudi za ta shod naj se navdušeno agitira.

Javna predavanja Slovenske krščansko-socialne zveze.

Stara želja naših ljubljanskih somišljenic in somišljenikov se izvršuje. „Slovenska krščansko-socialna zveza“ prireja vsak torek ob pol 8 uri zvečer javna predavanja v veliki dvorani „Uniona“. Naročnice in naročniki „Glasnikov“ naj pridno hodijo k tem predavanjem, med svojimi znanci naj pa živahno agitirajo zanje. Vstopnina 10 vinarjev za predavanje je pač malenkost, če se upošteva, da je dvorana draga in da so drage tudi slike, katere naroča „Zveza“ za vsako predavanje, da tako povzdigne zanimivost predavanja. Članice in člani S. K. S. Z. ki se izkažejo z društvenimi knjižicami so vstopnine prosti.

Spored javnih predavanj je takole določen:

V torek 23. marca: Potovanje v London. Predavatelj dr. Lampe bo narisal v tem predavanju svoje potovanje v London in nam odkril mnogo koristnega

n lepega. Tudi to predavanje bodo pojašnjevale mnoge skioptične slike.

Prihodnja predavanja priobčita „Naša Moč“ in „Slovenec“.

Razviti najboljše agitacijo za predavanja in za pristop k S. K. S. Z., kjer znaša članarina mesečno 10 vinarjev.

Konsum na Viču.

Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo že dalj časa uvaža potrebo napraviti na Viču — kjer ima lepo število svojih članov — prodajalno. To pa prvič zaradi tega, ker je neprimerno članom nositi blago tako daljo; drugič pa tudi zaradi tega, ker je Vič zunaj mitnice in bi se marsikatero blago prodajalo lahko dokaj ceneje — dočim je v Ljubljani podvrženo vžitinskemu davku. Naši rdeči bratci, so pa izvedeli za to našo namero in so nas prehiteli. Sedaj je stopilo to vprašanje v odločilen štadij. Zdaj ali pa nikoli; tako je rekel marsikateri član. Ako si upajo soc. demokratje s svojimi pičlimi privrženci, zakaj bi si ne mi, ki lahko računamo na simpatijo in podporo večine viškega delavstva. Slednjič se je odbor odločil stopiti s to mislijo pred občni zbor, ki se je skoro soglasno izrekel v prilog viških članov in daljno vkrepanje prepustil odboru.

Dne 7. t. m. se je vršil na Viču zaupni sestanek viških članov, ki je bil izredno dobro obiskan (bilo jih je čez 100) in pokazal res živo zanimanje za stvar. Vsled tega je odbor sklenil poprijeti se dela z vso resnostjo in napraviti na Viču ob glavni cesti v najkrajšem času svojo prodajalno.

Z vstanovitvijo te filijalke se seveda nikakor ne namerava konkurirati socialnim demokratom, kakor je to prav dobro izjavil dr. Pegan na sestanku pretečeno nedeljo, ampak obvarovati naše ljudi pred strupom socialne demokracije, ki napenja vse moči, da bi se zajedla v naše pošteno delavstvo. Socialnih demokratov, kakor dosedaj, tudi zanaprej, v naše društvo ne bomo sprejemali, zato je javkanje socialnih demokratičnih viških konzumarjev čisto odveč. Kaj pa trgovci? Trgovci menda zaradi tega ne bodo propadli, kajti vsi ljudje še nikdar niso šli pod en klobuk. Prijatelj delavstva in reveža se bo pa pač moral odločiti zato, kar koristi delavstvu in splošnosti in se na koristi posameznika (trgovca) ne bo mogel ozirati.

Konsumno društvo nudi delavcu poleg gospodarske izobrazbe in neodvisnosti predvsem precejšno gmotno korist. Poleg tega, da isto dobavlja svojim članom dobro in ceneje blago, izplačuje tudi vsako leto delež dobička, ki je bil za pretečeno leto izplačan v znesku okroglo 6000 K. — Trгоvec vtakne ta dobiček sam v svoj žep. Vrh tega gre pa vsako leto nekaj dobička v rezervni sklad, ki je last vseh društvenikov in pripomore društvu, do vedno lepših vspehov.

Z ozirom na to, ne bi smelo biti našega somišljenika, ki ne bi bil član našega konzuma. Vodstvo istega je v tako zanesljivih rokah, da je vsak dvom odveč. Društvo razpolaga z rezervnim zakladom čez 12.000 K tako, da ima vsak član, ki plača društvu delež v znesku 30 K resnično pri društvu premoženja 60 K in še več. Z združenimi močmi se dajo doseči stvari, o katerih govoriti, bi se nam lahko zdelo smešno, vendar nam kažejo zgledi iz zadružništva na Angleškem in v Nemčiji, da se z združenim delavstvom ustvarjajo čudeži.

Konsumno društvo je pa objednem tudi skupni dom članov. Tu se spoznavajo med seboj in zabavajo v prostih urah, okrepe s čašo poštene kapljice, berejo poštene časopise in se razgovore o svojih skupnih težnjah.

Naš konzum je pa tudi v resnici delavski, kajti razum enega so vsi odborniki oziroma odbornice delavci tobačne tovarne. Tovariši! Tovarišice! Na noge! Ne odlašajte dotlej, da se prodajalna na Viču že odpre, ampak takoj pristopite našemu društvu in pokažite, da razumete geslo „Svoji k svojim.“ Društvo ima sedež v Ljubljani v Ovijski hiši, kjer je bila preje „Ljudska

posojilnica.“ Zapisuje se vsak dan od 6 ure zvečer naprej, lahko se pa tudi prijavi v tovarni našim odbornikom in zaupnikom: Pezdirju, Čatarju, Gorjupu, Slaparju, Miheli Altjančič, Ani Srakar, cerkovnik Pipan.

Volitev v bolniških odborih tobačnih tvornic.

V Bavču

so zmagali naši kandidati. Dobili so: Anastazija Pretsch 549, Marija Schwarz 541, Marija Schnirch 537, Oto Pietsch 536, Fani Zips 525, Zofija Anderka 518 glasov. Socialni demokrati so ostali v manjšini in so dobili: Julija Gellner 405, Ivan Klewar 401, Josipina Beck 389, Fani Pavla 382 glasov. Lani je nemško socialno-demokratsko glasilo prerokovalo, da pride še čas, ko bodo pogoreli krščanski v Bavču. Zmaga v Bavču je velike vrednosti osobito zato, ker so socialni demokrati napeli vse sile in moči, da zmaga o. Socialna demokracija hoče imeti tudi v Bavču novega zdravnika in sicer kekega juda. Poraz socialne demokracije pri volitvah v Bavču je povzročil, da so rdeči zbesneli. Takoj po volitvah so sklicali shod, na katerem so nazivali krščansko zmagojoče delavstvo z zelo uljudnimi izrazi: krščanski lopovi, tigri, opice itd.

V Cvitavi

so tudi sijajno zmagali naši. Volilo se je 16. februarja. Krščanski kandidati so dobili ogromno večino. Izvoljeni so bili: Franciška Walla 730, Viljelm Stagl 730, Marija Richter 728, Marija Fuchs 720, Marija Dutschek 719, Marija Treitner 713 glasov. Socialni demokrati so izgubili 130 glasov in so dobili: Stendert 344, Morkes 248, Sponer 248, Haschka 226, Tutsch 210 in Steffl 201 glas. Tvorilsko vodstvo je določilo med socialnimi demokrati, ki so propali, štiri ki so pa izjavili, da ne vstopijo v odbor.

Napredovali smo tudi v

Fürstenfeldu,

kjer so dobili naši kandidati Ferdo Stessl 619, Ivan Radl 609, Marija Rieger 607, Elizabeta Mader 609, Alojzija Winkler 597 in Marija Janitsch 579 glasov. V Fürstenfeldu so napredovali naši glasovi za 100 do 150 glasov.

V Ljubljani

so zmagali naši kandidati Ivan Verbič (1623), Jožef Savenz (1620), Franc Bučar II. (1619), Koprivc Helena (1621), Rojc Mici (1620), Juvanc Franciška (1620).

Krščanska tobačna delavska organizacija je lahko zadovoljna z uspehi volitev v bolniške odbore tobačnih tvornic.

Prvi shod avstrijskih krščanskih strokovnih društev

pomenja gotovo važen korak naprej osobito ako se oziramo na posamezne predmete, o katerih se je razpravljalo. Poročilo strokovno komisiji kaže, kako so napredovala avstrijska krščanska strokovna društva in kaj še manjka, da se gibanje izpopolni in da doseže večji vpliv.

Na shodu se je ustanovila „Osrednja komisija avstrijskih krščanskih strokovnih društev, ki ima dolžnost, da pospečuje nadaljnji razvoj strokovne organizacije ter tako omogoči bolj enotnejše in smotnejše delovanje.

Važna so pa tudi druga vprašanja, o katerih se je razpravljalo na shodu, česar so se tudi zavedali udeleženci.

Shod pa ni delal zgolj za notranji razvoj, pokazal je tudi javnosti, da je mlado gibanje krščanskega strokovnega združevanja v kratkem času doseglo nepričakovane uspehe.

Gledati se bo moralo na to, da dvednevne rasprave rode tudi sad, ki ga pričakujejo sklicatelji.

Strokovni shod in pozdravni večer.

V nedeljo dne 31. januarja popoldne se je pričel kongres z velikim shodom v ljudski dvorani dunajskega rotovža.

Predsednik dr. Hemala je predstavil zastopnika Skupne zveze krščanskih strokovnih društev v Nemčiji Adama Hegerwalda iz Kolina, poslanca dr. Mayrja, dr. Stumpfja, Kunschaka in Menderja ter občinske svetnike Angelija, Gohonta, Gebharata, Prayerja, Rykla in Schella in prečital pozdrav zadržanega dunajskega župana dr. Luegerja.

Pozdravil je na to shod Stegerwald v imenu bratskih organizacij v Nemčiji. Nato je govoril o načelih krščanskih strokovnih društev v Nemčiji o njihovi zgodovini.

Deželni poslanec Spalowsky je naglašal, da se morajo ravnati avstrijska krščanska strokovna društva po zgledu onih v Nemčiji.

Državni poslanec Kunschak je govoril v zvezi med strokovno in politično organizacijo in pozival zborovalce, naj tako v političnem kakor tudi v strokovnem oziru izvršujejo svojo dolžnost.

Zaključil je shod, ki je trajal dve uri, Ullreich.

Zvečer se je vršil pozdrav v Trotlerjevi restavraciji, ob kateri priliki je govorilo veliko govornikov.

Prva seja

I. kongresa avstrijskih krščanskih strokovnih društev se je pričela v ponedeljek 1. februarja v domu katoliških delavcev, IX. okraj, Preunnergasse 9. Otvoril jo je ob 10. dopoldne dr. Hemala, ki je pozdravil delegate in govoril o razvoju strokovnega združevanja.

Ko so se prečitali mnogobrojni pozdravi, so izvolili v predsedstvo za predsednike: Spalowsky, Krikawa, Ullreich, za zapisnikarje pa Fürtges, Langeder, Ludikowsky in gospa Pissenberger, Predsednik Spalowsky je naznanil poslovnik, ki se je po nekaterih izpremembah odobril. Schaurhofer je izjavil, da ga veseli, ker zboruje kongres v domu društva katoliških delavcev. Zahvaljeval se mu je Spalowsky kakor tudi Stegerwald, tajniku Splošne zveze krščanskih strokovnih društev v Nemčiji, in je tudi tajnik mednarodne zveze krščanskih strokovnih društev.

Poročilo strokovne komisije

je podal Kuče, ki izvaja:

Dne 17. novembra 1907 so se prvič sešli delegati avstrijskih krščanskih strokovnih društev na posvetovanje. Sicer zbran material ni bil popolen, a dognalo se je le, da je bilo organiziranih v krščanskih strokovnih društvih približno 61.000 delavcev. Kako velikega pomena je to, najbolj razvidimo, ako vpoštevamo, da se lahko o krščanski strokovni organizaciji v Avstriji govori šele dobrih 6 do 7 let. Pred l. 1903. so obstala le nekatera manjša strokovna društva in tri osrednje zveze (železničarji, 1895; gostilničarski uslužbenci, 1896 in kočijaži 1901), ki so rabili pravzaprav podporna društva in bolj podobna političnim kakor pa strokovnim društvom. Šele l. 1903. so se ustanovile štiri osrednje zveze: lesnih delavcev, rudarjev, tobačnih delavcev in črevljarjev. V osrednji zvezi sta se preosnovala l. 1904. društvo slaščičarjev, l. 1905 pa ono tkalcev. Zveze kovinarjev, stavbnih delavcev, kamnarjev, knjigovezov in krojačev so se ustanovile l. 1906. Dne 26. julija 1906 se je ustanovila državna strokovna komisija avstrijskih krščanskih delavcev. Uspeh se cenil v pravi vrednosti, ako se vpoštevajo vse velike težave, s katerimi se je moralo boriti mlado gibanje. Saj so se pričela socialnodemokratska strokovna društva že pred več kot 25 let. ki so organizirali delavstvo, ko razven nekaterih katoliških društev rokodelskih pomočnikov ni bilo niti duha ne sluha o kakem krščansko-socialnem delavskem društvu, ki so se pričela ustanavljati približno pred 15 leti.

Od prve konference avstrijskih krščanskih strokovnih društev je naše gibanje močno napredovalo; nas

mora timbolj vpoštevati, ker so v tem času izgubila socialnodemokratska strokovna društva približno 8000 članov. Krščanska strokovna društva so imela koncem l. 1908. za 45·2% več članov, kakor jih je bilo ob prvi konferenci sredi novembra 1907, ker imajo danes krščanska strokovna društva in 1101 skupini 89.710 članov, medtem, ko jih je bilo novembra l. 1907 61.767.

Slovenska strokovna društva so navedena v poročilu z 2846 člani. Število pa ni popolno, ker je izpuščenih več strokovnih organizacij.

Češko strokovno društvo na Moravskem ima 22.000 članov v 190 krajnih skupinah. Leta 1907. je šlo 15.000 članov Češko strokovno društvo na Češkem je imelo 8000 članov v 102 krajnih skupinah. Napredovalo je od l. 1907. za 2000. Poljsko strokovno društvo ima 6200 članov v 54 krajnih skupinah.

Osrednje zveze imajo 35.610 članov. Napredovale so od novembra l. 1907. za 8592 članov, za 31·8%. Slabše kot lani stoji edinole „Rudarska zveza“, ki je izgubila tri krajne plačilnice. Vzrok: izvišali so se prispevki. Upa se pa, da se število članov zopet dvigne.

Ostale osrednje zveze izkazujejo napredek. Važno je, da se je dvignilo članstvo. Tekstilne zveze več kakor za 3000 članov. medtem ko so izgubili socialnidemokrati v svoji tekstilni zvezi nad 4000 članov.

Natančni podatki se razvidijo iz sledeče statistike:

Tek. št.	Organizacija	Krajne skupine in plačilnice	Število članov	
			1907	1908
1	Hišniki in vratarji (Dunaj)	26	5.158	7.000
2	Okrajni cestni pometači (Nižjeavstrijsko)	57	1.400	1.500
3	Pletkarice (Predarlško)	23	1.106	1.200
4	Mestni cest. delavci (Dunaj)	16	—	1.028
5	Mestni prekalci (Nižjeavstrijsko)	3	834	868
6	Stavbni in pomoč. delavci (Zgornjeavstrijsko)	7	—	523
7	Mestni prižigalci (Dunaj)	1	234	400
8	Strokovno društvo za Češko	16	—	381
9	Mestni plinarniški delavci (Dunaj)	1	300	228
10	Mestni šol. sluge (Dunaj)	1	224	260
11	Strokovno društvo za Nižjeavstrijsko	10	500	220
12	Mestni pokopališki uslužbenci (Dunaj)	1	230	182
13	Zgornjeavstrijsko strokovno društvo	3	150	180
14	Štajersko strokovno društvo	5	190	130
15	Mizarji (Zgornjeavstrijsko)	7	120	125
16	Slaščičarji in pomožni delavci (Dunaj)	1	117	112
17	Strojarji (Dunaj)	1	28	112
18	Pomožniška zveza (Predarlško)	4	—	108
19	Moravsko in šlezjsko strokovno društvo	9	178	79
20	Mestni delavci (Gradec)	1	85	78
21	Trgovski nastavljeni (Štajersko)	1	—	75
22	Kočijaži (Bielic)	1	100	70
23	Tlakarji (Dunaj)	1	—	64
24	Mestni kopališki sluge (Dunaj)	1	286	60
25	Barvarji usnja (Dunaj)	1	34	33
26	Mestni delavci (Solnograd)	1	48	25
27	Tirolsko in predarlško strokovno društvo	1	145	13
28	Šlezjsko strokovno društvo	1	68	—
29	Šivilje (Dunaj)	1	36	—
30	Rudarji (Tirolsko)	1	38	—
Vsota		204	11.609	15.054

Osrednje organizacije.

Tek. št.	Organizacija	Ustanovljeno leta	Kraje skupine in plačilnice	Število članov	
				1907	1908
1	Tekstilno delavstvo	1905	150	10 016	13 270
2	Železničarji . . .	1895	221	6.500	6.500
3	Tobačno delavstvo	1903	16	3.260	4.570
4	Gostilničar. nastavljenci	1896	32	2.226	2.252
5	Kovinarji	1906	44	1.300	2.100
6	Kočižarji	1901	10	—	1.600
7	Peki	1904	12	1.476	1 478
8	Lesni delavci . . .	1903	40	1 000	1 012
9	Stavbni delavci in kamnarji	1906	15	260	630
10	Krojači in šivilje .	1906	27	450	621
11	Trgovski, spedijski in prometni delavci	1907	10	330	600
12	Rudarji	1903	7	400	300
13	Telefonski in brzojavni delavci . . .	1908	2	—	200
14	Trgov. nastavljeni .	1906	5	—	180
15	Črevljarji	1903	14	100	176
16	Knjigovezi	1906	3	100	121
Vsota			608	27.018	35.600

17. osrednjo organizacijo tvori „Zveza popirnega in kemiškega delavstva“, ki se je ustanovila l. 1908.

Nemška strokovna društva imajo 15.054 članov. Napredovala so za 3445 članov ali za 29,6%.

Vsodborovni združenji krestanskeho delništva českoslovanskeho s sedežem v Brnu je napredovalo za 7000 članov. Na tekstilno delavstvo pripada 2744, na lesno 1800, na poljedelsko 1759, na stavbeno 1239, na krojače 973, na črevljarje 950, na kovinarje 851, na rudarje 606 članov itd.

Poročilo naglašja, da ovira uspešno delo osobito narodno nasprotstvo in nasprotuje stremljenjem po samostojnih narodnih strokovnih organizacijah in naglašja potrebo, da naj bodo strokovne organizacije mednarodne.

Strokovnih časopisov je 14 in sicer: „Der christliche Gewerkschafter“, „Christlicher Textilarbeiter“, „Fachblatt der Tabakarbeiter“, „Die österreichisch-ungarische Eisenbahnerzeitung“, „Gastgewerbliches Zentralorgan“, „Allgemeine österreichische Fuhrwerkszeitung“, „Holzarbeiterzeitung“, „Hausbesorger- und Portierzeitung“, „Der christliche Handelsangestellte“, „Das Gleiche Recht“, „Glasnik“, „Robotnik chrześcijański“. Poročevalec je pozabil, da ima slovenska krščanska strokovna organizacija tudi strokovno glasilo „Naša Moč“.

Z ozirom na stališče, ki je zavzema naša organizacija nasproti organizacijam drugih dežel, je gledala državna strokovna komisija vedno, da vzdrži prijateljsko razmerje med domačimi in inozemskimi kršč. strokovnimi društvi. Že l. 1905. je pristopila „Tekstilna zveza“ mednarodni zvezi krščanskih tekstilnih zvez. Pogodbo z nemškimi zvezami sta tudi sklenili zvezi lesnega delavstva in krojačev, ki sicer ni tako dalekosežna, kakor kartel mednarodne zveze krščanskih tekstilnih zvez, a le jasno dokazuje, da streme avstrijska krščanska strokovna društva na to, da kolikor mogoče veliko store za medsebojno podporo in za zvezo z inozemskimi strokovnimi društvi. Zdaj se pogajajo krščanske kovinarske zveze v Nemčiji, Švici in Avstriji kakor tudi krojaški zvezi v Avstriji in na Ogrskem, črevljarji zvezi v Avstriji in Nemčiji glede na sklepanje mednarodne pogodbe.

Glede na navedena smremljenja so se udeležila avstrijska krščanska strokovna društva tudi prve curiške mednarodne konference meseca avgusta lani.

Poročilo se je soglasno odobrilo.

Središče krščanske strokovne organizacije.

Schmid je poročal o ustanovitvi središča krščanske strokovne organizacije. Ni dovolj, da se priključijo mala strokovna društva osrednjim zvezam, zveze so prepričane, da morajo same imeti središče. Boljše je, da se ustanovi komisija, kakor trdno zvezo. P trebnost je, da postopajo strokovne organizacije složno in se ustanovi centrala, ki bodi oprta na mednarodno zvezo.

Po živahni razpravi se je sprejela sledeča resolucija:

Prvi shod avstrijskih krščanskih strokovnih društev sklene, da se ustanovi „Osrednja komisija avstrijskih krščanskih strokovnih društev“.

Centralna komisija obstoja iz šestčlanske eksekutive, vsaka organizacija priključena komisiji imenuje enega zastopnika in namestnika v osrednji komisiji.

Sedež in glas v komisiji imajo le one organizacije, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti nasproti komisiji.

Centralna komisija zastopa strokovno organizirano avstrijsko krščansko delavstvo. Skrbeti mora, da enotno napreduje strokovno gibanje in pospešuje v velikem obsegu agitacija za krščansko strokovno gibanje.

Sredstva za doseg namena so:

a) Ustanovitev centralnega glasila.

b) Posvetovanje in odločitev o nesporazumljenih glede na strokovno organizacijo in taktiko.

c) Svetovati v vseh strokovnih vprašanjih, pospeševanje glede na ustanovitev novih strokovnih društev.

d) Posredovanje pri štrajkih onih organizacij, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti nasproti komisiji. Medsebojna podpora ob izrednih prilikah.

e) Nabiranje in objavljanje statističkih podatkov o posameznih zvezah.

f) Nastavi se tajnik osrednje organizacije kakor se tudi poopirajo lajniki v pokrajinah, kjer osrednje zveze še niso dovolj močne, da vzdržujejo lastno tajništvo.

g) Nadzorovanje tajništva, ki jih ustanove posamezni deželni karteli.

h) Pristop k mednarodnemu tajništvu v Kolinu.

i) Po potrebi se skliče strokovni kongres, ki se mora redno vršiti vsake dve leti.

Strokovni kongres nadzira delovanje komisije. Odloči tudi glede na pritožbe proti komisiji.

Glasovalno in sklepno pravico imajo le delegati onih zvez, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti v vsakem oziru nasproti komisiji in niso nad pol leta zaostali s prispevki.

Zveze, ki pristopijo komisiji, so dolžne, da

1. Podajo komisiji vsako četrtletje poslovno in blagajniško poročilo.

2. Da vsak četrt leta prispevajo komisiji 1% vseh rednih in izrednih dohodkov.

3. Pri obmejnih sporih se podvržejo razsodbi komisije.

4. Da povabijo komisijo k Zveznim občnim zborom.

5. Podpirati morajo komisijo pri nabiranju statističkih podatkov in drugih akcijah.

6. Pridobiti si morajo dovoljenje komisije, ako nabirajo kake prispevke izven lastne Zveze.

7. Pred nastavljanjem uradnikov proizvodi njihovo sposobnost odbor osrednje komisije.

Organizacija in taktika.

Poroča Krikawa, ki naglašja, da se morata določiti organizacija in taktika, da se prej doseže smoter in želje delavstva.

Haider naznani, da je med 107 naznanjenim delegati jih dozda došlo le 77 in sicer je zastopan Dunaj s 50, Nižjeavstrijsko z 10, Češko, Moravsko in Šlesija s 3, Zgornje Avstrijsko, Štajersko in Tirolsko z 2, Koroška in Predarlško z enim delegatom.

Drugi dan.

Zborovanje otvori Ullreich drugi dan 2. februarja ob 1/2 10 popoldne. Pred vsem se je glasovalo o resoluciji glede na taktiko in organizacijo, ki sledi:

Gospodarski razvoj sili delavstvo, da se združuje. Organizacija mora obsegati vse moči v obrambo gospodarskih in socialnih delavskih korist pa zahteva centralno organizacijo. Delavstvo posameznih industrij v celi državi naj ustanavlja osrednje državne organizacije. Obstoječe krajne organizacije naj pristopijo obstoječim osrednjim zvezam.

Vsled napak industrijskega razvoja trpi danes vse delavstvo ne glede na narodno razliko. Krščansko strokovno gibanje obsegaj za to delavstvo vseh narodov. Nujno je zato, da pristopijo posamezne narodne zveze centralni organizaciji.

Krščansko strokovno gibanje ni političsko. Nesme se zato pečati z narodno propagando.

Krščansko strokovno gibanje obsoja razredni boj, zahteva pa, da se priznajo delavske pravice.

Zadnje delavsko sredstvo, da se dosežejo delavske zahteve, je stavka, ako so ostali brezuspešni poizkusi za mirno poravnavo.

Vsi boji morajo stremeti, da se dosežejo tarifne pogodbe, ki zagotavljajo trajen mir, ki se mora želeiti tako v korist industrije kakor tudi delavstva.

V dosegu miru in za vzravnavanje nasprotstev e tudi potrebno, da se nastavijo zaupniki. Marsikaka diferencja med podjetnikom in delavcem se lahko odpravi po stvarnem pogajanju s podjetnikom po zaupnikih, ki jih voli delavstvo svobodno, predno nastane ostrejši boj.

Glede na medsebojno podporo strokovnih društev naj se ustanovljajo deželni in krajni karteli. Krajne skupine in plačilnice so dolžne, da pristopijo kartelu.

Strokovne organizacije morajo seznaniti delavce z obstoječimi delavskimi obrambenimi postavami.

Nujno potrebna je vzgoja in izobrazba delavstva po socialnih poučnih tečajih, z izdajo strokovnih listov, ustanovitvijo skupnih knjižnic i. t. d.

Strokovne organizacije naj se kolikor mogoče velikrat udeležijo volitev v obrtna sodišča bolniških blagajne. Po izvolitvi kršč. delavskih zastopnikov v navedene zastope se lahko odstrani socialno demokratska korupcija.

Članom krščanskih organizacij se vračuna vplačani prispevek, ako izpremene svoj poklic.

Krščanska strokovna društva in koalicijska pravica.

Poroča Ulreich, ki predava o našem obstoječem pravu koalicijski pravici. Sprejme se sledeča resolucija:

Postava jamči popolno svobodo delavske pogodbe, kar je pa praktično brezpomembno za posameznega delavca. Edino koalicijska pravica posreduje delavcu svobodo delavne pogodbe. Nemogoče je, da si izboljša delavec brez koalicijske pravice svoj gospodarski položaj. Koalicijska pravica spada med najvažnejše delavske pravice, ki se mora braniti do skrajnosti. Po delavskih koalicijah se ugodno vpliva na vse produkcijsko življenje. Ugodnosti koalicijske pravice koristijo zato vsemu prebivalstvu.

Zboljšanje gospodarskega stanja delavstvu je važen pogoj za pospeševanje kulturnega napredka celotnega prebivalstva. Predpogoj pa je, da se delavstvu varuje neomejeno koalicijska pravica, da zamore imeti uspešno obrambo.

Da postane uspešna koalicijska pravica za delavstvo, se morajo najodločnejše odklanjati vse omejitve pravice do združevanja in zoper svobodo združevanja. V to spada:

1. Neenako postopanje sodišč nasproti delavcem in podjetnikom po sodiščih in po oblastih. Medtem ko najstrožje kaznujejo vsak prestop delavstva, se ne kaznuje podjetnik, ki prepove delavcu, da ne sme pristopiti organizaciji. Pravosodje glede na koalicijsko pravico tudi v drugem oziru ne odgovarja ustavno zagotovljeni enakopravnosti vseh državljanov.

Podjetniki sami priznavajo, da vplivajo sebi v korist na sodišča in na oblasti. Tako vplivanje je nemo-

ralno in nepostavno v največji meri, zato nedopustno in dokazuje, da podjetniki nimajo pravice omejevati koalicijske pravice.

Glede na zahtevo za prepoved straž ob stavkah se izjavlja, da bi to pomenilo odpravo koalicijskega prava in se najodločnejše odklanja.

Odklanjati se mora tudi socialno demokratski napad na koalicijsko svobodo. Delavec imaj pravico, da se pridruži strokovni organizaciji, ki se sklada z njegovim svetovnim naziranjem. Še manj se pa smejo napadati v krščanskih strokovnih društvih organizirani delavci zgolj za to, ker so v tej organizaciji.

Kongres zato zahteva:

Postavodaj mora zadostno ščititi koalicijsko svobodo kakor naj se tudi enako ozira na delavske in podjetniške koalicije.

Zakonito naj se določi pravica, da se nastavlajo štrajkarske straže.

Nastopiti se mora proti vsem poizkusom glede na vplivanje sodišč in upravnih oblasti v škodo delavstva.

Avstrijsko krščansko delavstvo poziva kongres, naj neumorljivo in požrtvovalno organizira, ker se tako najbolj odbijajo socialnodemokratski napadi na koalicijsko svobodo.

Nato poroča Spalowsky z ozirom na

Stališče krščanskih strokovnih društev in krščansko delavska gibanja.

Poleg strokovne organizacije je ravnotako potrebna konfesionalna in politična delavska organizacija. Priporoča pristop katoliškim delavskim društvom, ker mora delavec znati: 1. zakaj je krščanski socialc in 2. da se delavec tudi tako izuri, da lahko odbija socialno demokratske napade.

Glede na politično delavsko organizacijo je kljub temu, da se je dosegla splošna volivna pravica, potrebno, da se delavstvo politično samostojno organizira, da se lahko branijo delavske koristi v vseh socialno političnih vprašanjih. Strokovna društva pa ne smejo biti politično in narodno pobarvana.

Sprejela se je sledeča resolucija:

Krščanska strokovna društva so prejkoslej dolžna, da zastopajo odločno delavske gospodarske in socialne koristi. Strokovno gibanje tvori član skupnega krščanskega delavskega gibanja, zato se mora delovati na enotno delovanje vseh krščanskih delavskih organizacij. Krščanska strokovna društva pozivajo krščansko delavstvo, naj delujejo tako v konfesionalnih kakor tudi po svojih političnih organizacijah.

Kongres pa tudi pričakuje, da bodo vplivale nestrokovne delavske organizacije za pristop svojih članov krščanskim strokovnim organizacijam, ker le tako bo omogočeno, da se bo uspešno delovalo za povzdigo delavskega stanu.

Sklepi veljajo od 1. januarja 1909 nazaj. Kongres poziva vso avstrijsko časopisje, ki je simpatično krščanskemu delavskemu gibanju, naj pospešuje in podpira krščansko strokovno gibanje. Prepričan je, da bo časopisje pospeševalo ideje in napredek avstrijskega krščanskega strokovnega gibanja. Krščansko delavstvo naj pa podpira le ono časopisje, ki zastopa odločno delavske koristi in naj sodeluje pri časopisju.

V centralno komisijo

so bili izvoljeni: dr. Hemala, Spalowsky, Kridawa, Ullreich, Schmied in Kuře.

Ko sta govorila še Spalowsky in Stegerwald, se je zaključil kongres.